

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Vladika a sudcov JUDr. Jozefa Kolcuna a JUDr. Oľgy Trnkovej v právnej veci žalobcu : **A. H.**, bývajúci v Š., proti žalovanému : **P. N.**, bývajúci v Š., zastúpený JUDr. J. D., advokátom v N., **o zaplatenie pôžičky**, vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 6 C 23/2004, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 25. apríla 2007 sp. zn. 25 Co 8/2007,

t a k t o :

Dovolanie žalovaného do zmeňujúcej časti rozsudku odvolacieho súdu **z a m i e t a .**

Dovolanie žalovaného do potvrdzujúcej časti rozsudku odvolacieho súdu **o d m i e t a .**

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Nové Zámky v poradí druhým rozsudkom z 28. októbra 2005 č.k. 6 C 23/2004-143 žalobu žalobcu zamietol. Žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému náhradu trov konania vo výške 40 307,40 Sk na účet jeho advokáta do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Zároveň žalobcu zaviazal zaplatiť na účet súdu prvého stupňa náhradu trov konania 534,- Sk do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Súd prvého stupňa vychádzal z toho, že žalobca podaním z 1. marca 2004 upresnil žalobný petit a žiadal, aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť mu 80 000,- Sk s 10 % úrokom mesačne od 7. februára 2003 do 7. augusta 2003, teda

spolu 128 000,- Sk s 13 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 80 000,- Sk od 7. augusta 2003 do zaplatenia, ako aj náhradu trov konania. Súd prvého stupňa 13. apríla 2004 zmenu žalobného petitu pripustil. Vzhľadom na vykonané dôkazy súd prvého stupňa dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná. Podľa jeho názoru je nepochybné, že medzi účastníkmi došlo k uzavretiu zmluvy o pôžičke, na základe ktorej žalobca žalovanému požičal 80 000,- Sk a to 8. februára 2003 s tým, že uvedenú pôžičku žalovaný žalobcovi vráti 7. augusta 2003. Účastníci si dohodli 10 % úrok z omeškania (t.j. 8 000,- Sk) a tiež ďalší úrok z omeškania vo výške 13 % ročne z dlžnej sumy. Poukázal na výpoveď svedkyne J. B., priateľky žalovaného, ktorá jednoznačne potvrdila, že žalovaný žalobcovi poskytnutú pôžičku 80 000,- Sk ako aj 10 % úrok celkom 88 000,- Sk vrátil v marci 2003. Podľa názoru súdu prvého stupňa s najväčšou pravdepodobnosťou bola pôžička s úrokmi vrátená 8. marca 2003. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a priznal v konaní úspešnému žalovanému náhradu trov konania v plnom rozsahu vrátane trov právneho zastúpenia.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Nitre rozsudkom z 25. apríla 2007 č.k. 25 Co 8/2007-198 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 80 000,- Sk na istine s 13 % úrokom z omeškania od 7.8.2003 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Vyslovil, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov prvostupňového konania v sume 14 561,- Sk ako aj náhradu trov odvolacieho konania v sume 1 175,- Sk a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Zároveň zaviazal žalovaného zaplatiť náhradu trov konania štátu vo výške 534,- Sk na účet súdu prvého stupňa do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel k záveru, že žalovanému sa nepodarilo nad akúkoľvek rozumnú pochybnosť preukázať vrátenie pôžičky. Tvrdenia žalovaného a svedkyne J. B. o údajnom získaní zdrojov a získaní peňazí na vrátenie pôžičky bolo potrebné vnímať v kontexte s predchádzajúcou tridsaťtisícovou pôžičkou pre žalovaného, keď vždy bola písomná forma poskytnutia pôžičky a samozrejme aj v komplexe s inými dôkazmi vykonanými v konaní. Pokiaľ ide o dojednanie účastníkov o úrokoch z pôžičky (10 % z požičanej sumy 80 000,- Sk t.j. 8 000,- Sk za každý mesiac omeškania) považuje ho odvolací súd za neplatné pre rozpor tohto dojednania s dobrými mravmi, pretože výška úroku za 6 mesiacov predstavuje sumu 48 000,- Sk, čo by potom žalovaný za 6 mesiacov zaplatil na úrokoch čiastku predstavujúcu 60 % z poskytnutej pôžičky a preto úrok požadovaný žalobcom považuje za neprimeraný a dojednanie o úroku v takejto výške je neplatné podľa § 39 Občianskeho zákonníka a je z hľadiska ustanovenia § 3 Občianskeho zákonníka

neprimerané. Uvedené dôvody viedli odvolací súd k tomu, aby zmenil napadnutý rozsudok v istine a zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi pôžičku vo výške 80 000,- Sk aj s 13 % úrokom z omeškania od 7.8.2003 do zaplataenia. Pokiaľ ide o zaplataenie 10 % úroku z pôžičky, je tento výkon práva žalobcovi v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v jeho zamietavej časti potvrdil. O trovách celého konania rozhodol podľa § 224 ods. 1, 2 a § 142 ods. 2 O.s.p. po zohľadnení čiastočného úspechu účastníkov v konaní.

Rozsudok odvolacieho súdu napadol žalovaný dovolaním. V opravnom prostriedku uviedol, že v tomto konaní zostala spornou iba skutočnosť, či pôžička bola vrátená alebo nie. Žalovaný na svoje tvrdenie že pôžičku vrátil uviedol vierohodného svedka, ktorý nebol žiadnym spôsobom spochybnený. Z uvedeného teda jednoznačne vyplýva, že žalobca neunesol dôkazné bremeno na tvrdenie, že pôžička nebola vrátená, a preto podľa všetkých zásad vykonávania dokazovania nemožno preniesť toto dôkazné bremeno na žalovaného a tým zdôvodniť v podstate rozhodnutie vo veci. V kontexte uvedených skutočností vychádzajúc z toho, že občianske súdne konanie je ovládané zásadou materiálnej pravdy a teda povinnosťou súdu vykonať všetky dôkazy, ktoré by mohli prispieť k spoľahlivému zisteniu skutkového stavu, a najmä také dôkazy, o ktorých má súd vedomosť, že by mohli prispieť k objektívnemu zisteniu skutkového stavu, takéto dôkazy má súd povinnosť vykonať aj keď neboli navrhnuté účastníkmi konania. Medzi takéto nevykonané dôkazy treba považovať aj nevypočutie osôb, ktorým žalovaný odpredával motorové vozidlo, z ktorej kúpnej ceny vyplácal pôžičku a tiež ďalších osôb, ktoré boli prítomné pri jeho kúpe. Tieto osoby mohli veľmi významnou mierou prispieť k objasneniu, prípadne potvrdeniu okolností za ktorých bola vrátená pôžička žalobcovi. Žalovaný navrhol preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a súčasne odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia.

Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalovaného navrhol dovolanie žalovaného zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (týka sa to zmeňujúcej časti rozhodnutia odvolacieho súdu - § 238 ods. 1 O.s.p.) preskúmal

napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie žalovaného nie je dôvodné.

V zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným súdom, či súdom nesprávne obsadeným). Dovolateľ žiadnu z týchto väd nenamietal a jej existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmatečnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Ani vadu tejto povahy dovolateľ nenamietal a jej existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Dovolateľ nenamietal, že zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/).

Dovolateľ spochybňuje správnosť zistenia skutkových záverov nižších súdov, či nedostatočné zistenie skutkového stavu vo veci – v tomto smere bol Najvyšší súd Slovenskej republiky viazaný ako rozsahom tak i obsahom podaného dovolania – možno uviesť len to, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dôvodom dovolania nemôže byť samo o sebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je ďalším „odvolaním“ ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať ako revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, tak ani prieskumom nimi vykonaného dokazovania.

Ťažisko dokazovania je totiž v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 213 O.s.p.). Dovolací súd nie je všeobecne treťou inštanciou, v ktorej by mohol preskúmať akékoľvek rozhodnutie súdu druhého stupňa. Preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci nemôže dovolací súd už len z tohto dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože – na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu – nemá možnosť podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní tieto otázky sám vykonávať ako je zrejmé z obmedzeného rozsahu dokazovania v dovolacom konaní podľa ustanovenia § 243a ods. 2, in fine O.s.p. (arg. „dokazovanie však nevykonáva“).

Zo všetkých týchto dôvodov je zrejmé, že rozsudok odvolacieho súdu v jeho zmeňujúcej časti je z hľadiska uplatnených dovolacích dôvodov správny. Najvyšší súd preto dovolanie žalovaného do zmeňujúcej časti rozsudku odvolacieho súdu podľa ustanovenia § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

Žalovaný napadol dovolaním celý rozsudok odvolacieho súdu, teda aj časť, v ktorej odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa.

Najvyšší súd Slovenskej republiky teda skúmal, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré v zmysle § 236 a nasl. O.s.p. možno napadnúť dovolaním.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v ustanovení § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. a proti rozsudku odvolacieho súdu je prípustné ešte v prípadoch uvedených v ustanovení § 238 O.s.p.

V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu vo výroku, ktorý vo zvyšku rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil (súd prvého stupňa v tejto časti žalobný návrh zamietol a odvolací súd ho potvrdil), pričom nevyslovil prípustnosť dovolania a nešlo ani o prípad, že by sa odvolací súd v tejto veci odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu. Keďže dovolaním napadnutý potvrdzujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu nevykazuje niektorý zo znakov uvedených v § 238 ods. 1, 2, 3 O.s.p. je zrejmé, že ide o prípad, v ktorom Občiansky súdny poriadok dovolanie podľa citovaného zákonného ustanovenia nepripúšťa.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania smerujúceho proti potvrdzujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu ale sa zaoberal aj otázkou, či podané dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písm. a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Prípustnosť dovolania z hľadiska ustanovenia § 237 O.s.p. pritom nie je založené už tým, že dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou vadou uvedenou v § 237 O.s.p., ale nastáva až vtedy, ak rozhodnutie odvolacieho súdu vadou uvedenou v citovanom zákonnom ustanovení skutočne trpí.

Dovolateľ žiadnu z týchto väd nenamietol a jej existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Nakoľko prípustnosť dovolania žalovaného do potvrdzujúceho výroku rozsudku odvolacieho súdu nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p. ani z § 237 O.s.p., odmietol Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného do potvrdzujúcej časti rozsudku odvolacieho súdu v súlade s ustanovením § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s ustanovením § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný. Pritom riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti a námietok dovolateľa.

V dovolacom konaní nebol žalovaný úspešný a právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo žalobcovi (§ 243b ods. 5 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nebol podaný návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. októbra 2008

JUDr. Martin V l a d i k, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: